

Вртоглаве љубави: од Акропоља до Рима

Оно што је лепо у фабулацији ауторкиног писања јесте спрега прошлости и садашњости која није ни археолошка ни патетична, него тако вртоглава и у великој мери отворено радознала. Некако биофилна. Весела. Има нечег радосног чак и у тешким тренуцима, има нечег прозирног чак и у заумним моментима

НОВЕ КЊИГЕ О НАШИМ
ПРОСТОРИМА

Петар Јевремовић

Постоје два Рима. Да је тако, уверава нас Јелена Пилиповић, ауторка романа *Дивотнице*. Један је спољашњи, други унутрашњи. Један је стваран, други још стварнији. Њих повезује зналачки испричана прича. Језик је савремен, иронијски заокружен древношћу. И – фикцијом. То је прича о мушкарцима и женама који траже себе. Тражећи себе, они плове кроз време. То време ни-

је линеарно. Историјско. Оно је, парадоксално, полифонично. Путено и заводљиво. Огледално. Оно собом носи мноштво гласова: гласова прошлости и гласова садашњости. И – мноштво ликова. Међусобно, они се огледају. Сусрећу и препознају. Мимонлазе и растају.

Са читаоцима ћу поделити једну асоцијацију. Епифанијски ме је погодило питање какав је могући однос између Јелене Пилиповић и Сигмунда Фројда. Можда то изазива смешак, али питање није без разлога.

Фројд је, уз мноштво разлика које га деле од ове ауторке, један сензибилитет збиља поделио с њом. Под старе дане, отац психоанализе је учинио нешто што је целога живота избегавао да уради: одважно се да оде на Акропољ. Да оде у ту стару Грчку о којој је толико слушао. И шта се десило? Завртело му се у глави. Осетио се преплављеним, скоро смлавленим, обореним тим искуством. Како је он касније, у једном од текстова, именовао то своје искуство, које је мене негде подсетило на скривену интертекстуалну поетику наше ауторесе? Фројд ће рећи: „Био сам запањен чињеницом да је све ту онако како су нас учили у школи.“ Дакле, цела та ствар која станује у вишемиленијској фантастици хуманистички образованих Европљана, све то доиста постоји. Та некаква вртоглавица условљена затеченошћу постојања некаквог Рима, који се поклапа и не поклапа са неким другим „Римовима“, то је нешто што је мени био најјачи утисак у читању овог текста.

Оно што је произошло из целог тог искушавања Рима заправо је једна важна ствар: ако се Фројд под старе дане питао има ли истина смисла, има ли знање смисла, има ли то његово дело, психоанализа, смисла, овде постоји једно имплицитно питање: има ли класично образовање и има ли та висока, често заборављена и, нажа-

лост, похабана култура смисла? Има ли у њој живота? Може ли се доиста живом човеку данашњице, мученом жеђу и жуђевима које проузрокују мале ципеле, док се креће тим доиста постојећим улицама тог доиста постојећег града, може ли му се збиља догодити нешто *стварно*? Односно, да ли је књижевност само некаква технологија доколице, неко *ислешеније* словес? Или ту доиста има нечег живог? Нечег путеног? Нечег стварног? И нечег што се нама обраћа не само из неке архајске, давно заборављене и протраћене прошлости, него заправо из једне недописане и недозвољене будућности? То је оно што је лепо у фабулацији ауторкиног писања – спрега

прошлости и садашњости која није ни археолошка ни патетична, него тако вртоглава и у великој мери отворено радознала. Некако биофилна. Весела. Има нечег радосног чак и у тешким тренуцима, има нечег прозирног чак и у заумним моментима.

• Оно због чега доиста не могу да не поздравим ову књигу је баш тај отклон од суровости квазиметодологије. Слутим могући виши степен методолошке самосвести аутора. Она нам каже да се о књижевности – и оној древној и оној садашњој – на најбољи могући начин може говорити оживљавајући је самом књижевношћу. Односно да се говором старих, њиховом певању, мишљењу, њиховој путености, лудо-

сти, суздржаности, болести, здрављу, на можда најстварнији начин одговара нашим говором који притом постаје огледални однос њиховог обраћања нама, у којем опет они могу себе да огледају и тако укруг. И управо тај круг између њих и нас, између нас и њих твори тај вртлог који увлачи читаоца у вртоглавицу која макар мало подсећа на ту вртоглавицу коју је Фројд осетио на Акропољу, а коју је, могуће, негде у себи, али не на Акропољу него у Риму, осетила и Јелена Пилиповић.

Политика, 26. ЈАНУАР 2019.

Јелена Пилиповић, „Дивотнице“, Академска књига, Нови Сад, 2018.